

Fyzika – nižší gymnázium

Obsahové vymezení

Vyučovací předmět Fyzika je součástí vzdělávacích oblastí Člověk a příroda a Člověk a svět práce. Vychází ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Fyzika a z tematického okruhu Práce s laboratorní technikou.

Do vyučovacího předmětu Fyzika jsou začleněna tato průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

- Rozvoj schopností poznávání
- Seberegulace a sebeorganizace
- Kooperace a kompetice
- Kreativita

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

- Jsme Evropané

Environmentální výchova (EV)

- Základní podmínky života
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- Vztah člověka k prostředí

Mediální výchova (MedV)

- Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
- Tvorba mediálního sdělení

Vzdělávání ve fyzice směřuje k tomu, aby žáci porozuměli základním fyzikálním jevům vyskytujícím se v přírodě, v běžném životě i v oblasti technologií. Fyzika rozvíjí u žáků dovednost pozorovat různé děje, samostatně experimentovat a měřit fyzikální veličiny. Žáci se učí zpracovávat získané výsledky a vyvozovat z nich závěry.

Časové vymezení

Předmět je vyučován v prvním ročníku 2 hodiny týdně (1 výuková hodina a 1 hodina cvičení), ve druhém a třetím ročníku v rozsahu 2 hodiny týdně, ve čtvrtém ročníku 1,5 hodiny týdně (tj. 1 výuková hodina týdně a 1 hodina cvičení jednou za 14 dní). Při cvičeních je třída dělená na 2 skupiny.

Organizační vymezení

Výuka probíhá především v odborné učebně fyziky a v laboratoři.

Při výuce je kladen důraz na vlastní pozorování, experimentování, měření fyzikálních veličin. Pokud to charakter učiva umožňuje, jsou do výuky zařazovány demonstrační i frontální pokusy. V každém ročníku žáci provádí laboratorní práce.

Při hodinách a v rámci domácí přípravy žáci pracují s učebnicemi, pracovními sešity, odbornou literaturou a Internetem. Učí se také pracovat s tabulkami a grafy. Při řešení úloh žáci využívají kalkulátory, případně další prostředky výpočetní techniky.

Do výuky jsou zařazovány skupinové práce, referáty, krátkodobé projekty a exkurze.

5.9.4 Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Učitel:

- zadává žákům samostatnou práci tak, aby se naučili vyhledávat potřebné informace z různých zdrojů
- vede žáky k tomu, aby o získaných informacích diskutovali, kriticky je hodnotili a využívali k dalšímu studiu
- vede žáky k odvozování fyzikálních poznatků na základě vlastního pozorování a experimentování tím, že do výuky zařazuje demonstrační i frontální pokusy a laboratorní práce
- při všech možných příležitostech zdůrazňuje praktické využití osvojených poznatků, a tím vede žáky k tomu, aby pochopili význam fyziky v běžném životě i pro rozvoj nových technologií

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- formou diskuze vede žáky k tomu, aby dokázali problém najít, formulovat jeho podstatu a hledat řešení
- využívá skupinové práce k tomu, aby žáci diskutovali o problému a hledali různé způsoby jeho řešení
- využívá demonstrační pokusy k tomu, aby žáci na základě pozorování formulovali hypotézy a ty pak s využitím dosavadních poznatků nebo vlastních experimentů dokazovali
- vede žáky k řešení Archimediády a fyzikální olympiády
- zadává náměty pro experimenty s jednoduchými pomůckami, které mohou žáci provádět doma
- při písemném i ústním zkoušení ověřuje, zda jsou žáci schopni nalezené postupy využít při řešení podobných problémových situací

Kompetence komunikativní

Učitel:

- formou skupinové práce nebo diskuze rozvíjí schopnost žáků vyjadřovat a obhajovat vlastní názor, vhodně argumentovat a naslouchat druhým žákům
- zadáváním referátů a krátkodobých projektů vede žáky k tomu, aby vyjadřovali vlastní myšlenky v logickém sledu, vyjadřovali se výstižně a kultivovaně

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- při zadání skupinové práce vhodně vytváří pracovní skupiny, aby svým složením byly vyvážené a aby se na práci podíleli všichni žáci
- důsledným hodnocením práce skupiny rozvíjí u žáků potřebu spolupracovat s ostatními při řešení úkolů a dodržovat pravidla práce, učí je vážit si práce své i ostatních

Kompetence občanské

Učitel:

- při výkladu zdůrazňuje pozitivní příklady péče o kvalitní životní prostředí a zároveň upozorňuje na příklady negativní a vede žáky k pochopení potřeby chránit životní prostředí i své zdraví
- vyžaduje u žáků důsledné plnění zadaných úkolů, dodržování dohodnutých pravidel, řádů učeben, a tím přispívá k tomu, aby si žáci uvědomili svá práva a povinnosti ve škole

Kompetence pracovní

Učitel:

- při laboratorních pracích a experimentech vede žáky k dodržování pravidel bezpečnosti práce a tím k ochraně vlastního zdraví i zdraví spolužáků
- zařazením laboratorních prací do výuky, hodnocením jejich průběhu a zpracování vede žáky k získávání praktických dovedností, pracovních návyků, k pečlivosti a k šetrnému zacházení s pracovními pomůckami a měřidly
- zařazuje do výuky exkurze a vytváří tím u žáků představu o využití fyziky v praxi

Vyučovací předmět: *Fyzika*

 Ročník: **Prima**

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
VLASTNOSTI LÁTEK A TĚLES				
Žák : <ul style="list-style-type: none"> • uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí 	Žák : <ul style="list-style-type: none"> • určí rozdíl mezi látkou a tělesem • rozliší různé vlastnosti látek a dokáže většinu z nich vyjmenovat • vysvětlí, že látky se skládají z částic - atomů, molekul a iontů • uvede společné a odlišné vlastnosti různých skupenství látek 	<ul style="list-style-type: none"> • tělesa a látky • vlastnosti látek • skupenství látek • částicové složení látek • Brownův pohyb, difuze 	OSV <ul style="list-style-type: none"> - <i>Rozvoj schopností poznávání</i> - <i>Seberegulace a sebeorganizace</i> - <i>Kreativita</i> - <i>Kooperace a kompetice</i> - <i>průběžně</i> Ch - skupenství a vlastnosti látek - sekunda	V průběhu celého roku jsou s ohledem na charakter učiva do výuky zařazovány laboratorní práce, demonstrační i frontální pokusy, skupinové práce, referáty, popř. krátkodobé projekty.
VELIČINY A JEJICH MĚŘENÍ				
Žák: <ul style="list-style-type: none"> • změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa • předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty • využívá s porozuměním vztah mezi hmotností, objemem a hustotou při řešení praktických problémů 	Žák: <ul style="list-style-type: none"> • dovede vysvětlit pojem fyzikální veličina, používá označení veličin, určí jejich hodnotu a jednotku • má představu o velikosti jednotek délky, hmotnosti a objemu, odhaduje rozměry, objem a hmotnost těles • používá prakticky různá měřidla, запиše výsledek měření a posoudí přesnost měření 	<ul style="list-style-type: none"> • porovnávání vlastností těles • měření délky • měření objemu • měření hmotnosti • měření času • měření teploty • měření hustoty 	VMEGS <ul style="list-style-type: none"> - <i>Jsme Evropané (mezinárodní soustava měř a vah, normalizace a unifikace)</i> M - výpočet aritmetického průměru, zaokrouhlování - prima	Zejména při laboratorních pracích a pokusech žáků jsou realizovány očekávané výstupy tematického okruhu Práce s laboratorní technikou.

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
	<ul style="list-style-type: none"> • uvede příklady z praxe, kdy se projevuje délková a objemová roztažnost • vyhledá v tabulkách hustotu některých látek 			
ELEKTRICKÉ VLASTNOSTI LÁTEK				
Žák: <ul style="list-style-type: none"> • rozliší vodič, izolant na základě analýzy jejich vlastností 	Žák: <ul style="list-style-type: none"> • předvede a vysvětlí elektrování těles třením, odliší dva druhy elektrického náboje a elektrické síly přitažlivé a odpudivé • dokáže odlišit částice atomového jádra i obalu • vysvětlí princip elektroskopu a používá ho při pokusech • uvede příklady typických vodičů a izolantů 	<ul style="list-style-type: none"> • elektrování těles • dva druhy elektrického náboje • model atomu • elektroskop, elektrometr, zdroje elektrického náboje • elektrické vodiče a izolanty • elektrické pole • tělesa v elektrickém poli • elektrické výboje, blesk a ochrana proti němu 	Ch - představa o atomech, molekulách a elementárních částicích - sekunda	
MAGNETISMUS				
Žák: <ul style="list-style-type: none"> • využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet 	Žák: <ul style="list-style-type: none"> • rozliší severní a jižní pól magnetu • dokáže pomocí magnetu odlišit feromagnetické a nemagnetické látky • pomocí magnetu a železa sestrojí dočasný magnet • používá kompas či buzolu k určení základních směrů 	<ul style="list-style-type: none"> • magnety přírodní a umělé, části tyčového magnetu • působení magnetu na tělesa z různých látek • magnetická indukce a magnetování • magnetické pole, magnetické indukční čáry • magnetické pole Země, kompas 	Ch - feromagnetické látky - sekunda Z - určování světových stran, orientace v terénu - prima	

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
ELEKTRICKÝ OBVOD, ELEKTROMAGNETICKÉ DĚJE				
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakterizuje elektrický proud jako uspořádaný pohyb nabitých částic • rozlišuje veličiny elektrický proud a elektrické napětí a správně používá jejich označení a jednotky • uvede různé typy elektráren • rozlišuje elektrické články a akumulátory • na praktických příkladech ukáže, jaké jsou účinky el. proudu • dokáže vyjmenovat větší počet elektrických spotřebičů • určí, jaké podmínky musí být splněny, aby obvodem procházel elektrický proud • dovede použít dohodnuté značky pro znázornění částí elektrického obvodu • sestrojí jednoduchý elektromagnet, uvede příklady užití elektromagnetu v praxi • dodržuje pravidla bezpečného zacházení s elektrickými zařízeními a ovládá zásady první pomoci při úrazu el. proudem 	<ul style="list-style-type: none"> • elektrický proud, elektrické napětí • zdroje elektrického napětí • účinky elektrického proudu • elektrické spotřebiče • elektrický obvod, jeho schéma • jednoduchý a rozvětvený elektrický obvod • elektrický proud v kapalinách a plynech • bezpečnost při práci s elektřinou • zkrat • magnetické vlastnosti elektrického proudu • magnetické pole cívky, elektromagnet 	<p>EV - <i>Vztah člověka k prostředí (ekologicky šetrné nakládání s použitými el. přístroji, použitými galvanickými zdroji apod.)</i></p> <p>Ch - elektrolýza - tercie</p>	<p>Člověk a zdraví - dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví</p>

Vyučovací předmět: *Fyzika*

 Ročník: **Sekunda**

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
POHYB TĚLESA				
Žák : <ul style="list-style-type: none"> rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles 	Žák : <ul style="list-style-type: none"> rozhodne, zda dané těleso je v klidu nebo v pohybu vzhledem k jinému tělesu rozliší pohyb přímočarý a křivočarý, posuvný a otáčivý vypočte průměrnou rychlost ze znalosti dráhy a času rozliší pohyby podle rychlosti na rovnoměrné a nerovnoměrné 	<ul style="list-style-type: none"> pohyb a klid tělesa přímocharý a křivočarý pohyb posuvný a otáčivý pohyb průměrná a okamžitá rychlost rovnoměrný a nerovnoměrný pohyb dráha rovnoměrného pohybu 	OSV <ul style="list-style-type: none"> Rozvoj schopností poznání Kooperace a kompetice Seberegulace a sebeorganizace Kreativita (průběžně) VMEGS <ul style="list-style-type: none"> Jsme Evropané (významní fyzikové, zážitky z cest) EV <ul style="list-style-type: none"> Základní podmínky života (ovzduší, skleníkový efekt) M - grafy, obsah obdélníka a trojúhelníka - prima	V průběhu celého roku jsou s ohledem na charakter učiva do výuky zařazovány laboratorní práce, demonstrační i frontální pokusy, skupinové práce, referáty, popř. krátkodobé projekty.

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
SÍLY A JEJICH VLASTNOSTI				
Žák: <ul style="list-style-type: none"> • změří velikost působící síly • určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici • využívá Newtonovy zákony pro objasnění či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích • aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů 	Žák: <ul style="list-style-type: none"> • rozliší různé formy vzájemného působení těles • aplikuje znalosti o skládání sil v konkrétních příkladech • objasní rozdíl mezi gravitační a tíhovou silou a souvislost tíhové síly a hmotnosti tělesa • aplikuje poznatky o těžišti tělesa při hledání těžiště plochých a pravidelných těles • uvede příklady projevu zákona setrvačnosti, působení síly na těleso a uvede příklady užití zákona akce a reakce • určí, na čem závisí otáčivé účinky síly • vysvětlí, jak v praktických příkladech zvyšujeme nebo snižujeme tlak • rozliší případy, kdy je tření nežádoucí a kdy potřebné a uvede způsoby, jak je odstranit, resp. zvětšit 	<ul style="list-style-type: none"> • vzájemné působení těles • síla, znázornění síly • skládání rovnoběžných sil • skládání různoběžných sil • gravitační síla, tíhová síla a těžiště • Newtonovy zákony • otáčivý účinek síly, rovnováha tělesa • deformační účinky síly, tlak, tlaková síla • smykové tření • valivé tření a odpor prostředí 	Z - pohyby Země a Měsíce, gravitační síla v okolí těles sluneční soustavy - prima D - stavba pyramid; rozdělování ohně v pravěku - prima	Zejména při laboratorních pracích a pokusech žáků jsou realizovány očekávané výstupy tematického okruhu Práce s laboratorní technikou.

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
MECHANICKÉ VLASTNOSTI TEKUTIN				
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> objasní některé jevy v přírodě, které souvisí s povrchovým napětím objasní anomálii vody a její význam pro život v přírodě porovnává tlak v různých hloubkách pod hladinou kapaliny demonstruje princip spojených nádob na předmětech denní potřeby formuluje Archimédův zákon a vysvětlí, jaké aplikace má Archimédův zákon v přírodě a v technice klasifikuje chování tělesa ponořeného do kapaliny podle jeho hustoty a hustoty kapaliny vysvětlí, jak pracují hydraulická zařízení 	<ul style="list-style-type: none"> vlastnosti kapalin, povrchové napětí, kapilární jevy závislost hustoty kapalin na teplotě hydrostatický tlak spojené nádoby Archimédův zákon chování těles v kapalině (plování, potápění, vznášení) Pascalův zákon 	<p>EV</p> <ul style="list-style-type: none"> Základní podmínky života (obdělávání půdy, kapilarita) <p>EV</p> <ul style="list-style-type: none"> Vztah člověka k prostředí (odpadní vody - sifon, lodní doprava) <p>Z - koloběh vody v přírodě - prima</p> <p>Bi - kapiláry v rostlinách; vlásečnice u živočichů a u člověka - tercie</p> <p>D - Archimédes - prima</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> určí společné a rozdílné vlastnosti kapalin a plynů objasní příčinu atmosférického tlaku pojmenuje jednotlivé vrstvy atmosféry Země 	<ul style="list-style-type: none"> vlastnosti plynů atmosféra Země, atmosférický tlak a jeho měření základy meteorologie Archimédův zákon pro plyny přetlak, podtlak, vakuum proudění vzduchu 	<p>Z - atmosféra Země; meteorologické prvky - prima</p> <p>Ch - vlastnosti plynu - sekunda</p> <p>Bi - vzduch a jeho složení - prima, kvarta</p>	

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
	<ul style="list-style-type: none"> objasní základní meteorologické prvky (tlak vzduchu, teplotu vzduchu, vlhkost vzduchu, proudění vzduchu, oblačnost a srážky) vysvětlí vznik vzlakové síly a rozhodne, která tělesa budou v atmosféře stoupat aplikuje pojmy vakuum, podtlak, přetlak na činnosti, které jsou založeny na těchto jevech 		<p>Ov - negativní zásahy civilizace do přírodních dějů; extrémní výkyvy počasí a možný negativní vliv zásahů civilizace do přírodních dějů - sekunda</p> <p>EV - <i>Základní podmínky života (využití větru jako alternativního zdroje energie)</i></p>	
SVĚTELNÉ JEVY				
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> demonstruje vznik stínu i polostínu aplikuje tyto pojmy na příkladu zatmění Slunce a Měsíce charakterizuje fáze Měsíce určí vlastnosti obrazu, který vznikne zobrazením předmětu rovinným zrcadlem objasní, jak závisí vlastnosti obrazu na poloze předmětu před zrcadlem (čočkou) vysvětlí princip činnosti lidského oka, objasní krátkozrakost a dalekozrakost a podstatu odstranění těchto vad brýlemi popíše rozklad bílého světla optickým hranolem na jednoduché barvy 	<ul style="list-style-type: none"> zdroje světla, rychlost světla stín a polostín zatmění Slunce a Měsíce fáze Měsíce odraz světla rovinná a kulová zrcadla lom světla čočky oko optické přístroje - užití čoček v praxi rozklad světla hranolem, barvy 	<p>Z - střídání ročních období; poloha Slunce na obloze během dne a během roku; fáze Měsíce - prima</p> <p>M - poměr; podobnost trojúhelníků - sekunda, kvarta</p> <p>Bi - stavba a funkce oka - tercie mikroskopické pozorování struktur neviditelných prostým okem - průběžně</p> <p>Vv - skládání barev v malířství - kvarta</p>	

Vyučovací předmět: Fyzika
Ročník: Tercie

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
ENERGIE				
Žák: <ul style="list-style-type: none"> určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh 	Žák : <ul style="list-style-type: none"> rozliší, kdy je použito slovo práce ve fyzikálním významu uvede příklady, kdy je konána práce správně používá jednotky práce a výkonu porovná pohybové energie těles na základě znalosti jejich rychlostí a hmotností objasní závislost polohové energie na volbě místa s nulovou polohovou energií užívá vztah $E_p = m \cdot g \cdot h$ při řešení úloh uvede příklady přeměn mezi různými druhy energie uvede příklady použití jednoduchých strojů v praxi 	<ul style="list-style-type: none"> práce, výkon, účinnost polohová a pohybová energie přeměny energie zákon zachování energie jednoduché stroje - páka, kladka, nakloněná rovina 	OSV <ul style="list-style-type: none"> Rozvoj schopností poznávání Seberegulace a sebeorganizace Kooperace a kompetice Kreativita (průběžně) VMEGS <ul style="list-style-type: none"> Jsme Evropané (významní fyzici) Bi - přeměny energie u živočichů - sekunda, tercie D - vývoj zdrojů energie, užití jednoduchých strojů při stavbách - tercie Z - nadmořská výška - prima	V průběhu celého roku jsou s ohledem na charakter učiva do výuky zařazovány laboratorní práce, demonstrační i frontální pokusy, skupinové práce, referáty popř. krátkodobé projekty.
<ul style="list-style-type: none"> určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem 	<ul style="list-style-type: none"> rozliší veličiny teplo a teplota vysvětlí význam měrné tepelné kapacity a posoudí vliv velikosti měrné tepelné kapacity látek na jejich užití v praxi 	<ul style="list-style-type: none"> vnitřní energie tělesa teplo kalorimetrická rovnice vedení tepla, šíření tepla prouděním a zářením tepelné motory 	Z - proudění vzduchu, mořské proudy - prima Ch - var za sníženého tlaku (výroba cukru) - kvarta	Zejména při laboratorních pracích a pokusech žáků jsou realizovány očekávané výstupy tematického okruhu Práce s laboratorní technikou.

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
	<ul style="list-style-type: none"> rozliší různé způsoby přenosu tepla a uvede příklady z praxe objasní princip činnosti čtyřdobého zážehového i vznětového motoru rozliší, při kterých skupenských změnách se energie přijímá a při kterých odevzdává charakterizuje hlavní faktory, které ovlivňují rychlost vypařování a teplotu varu kapaliny 	<ul style="list-style-type: none"> skupenské přeměny - tání a tuhnutí, vypařování a kapalnění, var, sublimace a desublimace 	EV - <i>Lidské aktivity a problémy životního prostředí (doprava a životní prostředí)</i>	
ZVUKOVÉ DĚJE				
Žák: <ul style="list-style-type: none"> rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku posoudí možnost zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí 	Žák: <ul style="list-style-type: none"> uvede příklady zdrojů zvuku a způsob, jakým v nich vzniká zvuk využívá poznatky o závislosti rychlosti šíření zvuku na druhu prostředí a na teplotě při řešení problémů a úloh uvědomuje si škodlivost nadměrného hluku pro lidské zdraví a podle možnosti se před ním chrání uvede příklady užití ultrazvuku v praxi 	<ul style="list-style-type: none"> kmitavý pohyb, vlnění zdroje zvuku, šíření zvuku rychlost zvuku v různých prostředích odraz zvuku na překážce, ozvěna pohlcování zvuku výška zvukového tónu vnímání zvuku, hlasitost infrazvuk, ultrazvuk 	Bi - hlasivky, ucho, užití ultrazvuku a infrazvuku k orientaci a dorozumívání u živočichů - tercie Hv - hudební nástroje, tóny - průběžně EV - <i>Vztah člověka k prostředí (prostředí a zdraví)</i>	Rozšiřující učivo: záznam a reprodukce zvuku

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
ELEKTROMAGNETICKÉ DĚJE				
Žák: <ul style="list-style-type: none"> • sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu • změří elektrický proud a napětí • využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů 	Žák: <ul style="list-style-type: none"> • objasní souvislost elektrického proudu a náboje • dovede používat voltmetr a ampérmetr a správně je zapojovat do obvodu • užívá poznatků, že odpor vodiče závisí na délce, průřezu a materiálu, při řešení úloh • sestaví podle schématu elektrický obvod s reostatem a provede příslušná měření • dodržuje zásady bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji a zařízeními 	<ul style="list-style-type: none"> • elektrický náboj • elektrický proud a jeho měření • elektrické napětí a jeho měření • Ohmův zákon • elektrický odpor • zapojování rezistorů • reostat • elektrická energie a výkon 	EV - <i>Vztah člověka k prostředí (spotřeba el.energie a možnosti úspory)</i>	Člověk a zdraví - dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví

Vyučovací předmět: *Fyzika*

 Ročník: **Kvarta**

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
ELEKTROMAGNETICKÉ DĚJE				
Žák : <ul style="list-style-type: none"> rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní 	Žák : <ul style="list-style-type: none"> vysvětlí princip stejnosměrného elektromotoru a uvede příklady jeho využití v praxi provede a vysvětlí pokusy, při kterých vzniká v cívce indukovaný proud z daného grafu časového průběhu střídavého proudu určí jeho periodu a z ní kmitočet změří efektivní hodnoty střídavého proudu a napětí a porovná je s maximálními hodnotami objasní princip činnosti transformátoru a užívá vztah mezi počtem závitů na cívkách a napětím na nich při řešení problémů 	<ul style="list-style-type: none"> magnetické pole cívky s proudem působení magnetického pole na vodič protékající proudem elektromotor elektromagnetická indukce vznik a měření střídavého proudu generátor střídavého proudu transformátor a přenos elektrické energie zásady bezpečnosti při práci s elektrickými zařízeními a postup při úrazu elektrickým proudem 	VMEGS - <i>Jsme Evropané (významní fyzici)</i> EV - <i>Základní podmínky života (snížení ztrát při přenosu el. energie)</i> OSV - <i>Rozvoj schopností poznávání</i> - <i>Seberegulace a sebeorganizace</i> - <i>Kooperace a kompetice</i> - <i>Kreativita (průběžně)</i>	V průběhu celého roku jsou s ohledem na charakter učiva do výuky zařazovány laboratorní práce, demonstrační i frontální pokusy, skupinové práce, referáty, popř. krátkodobé projekty. Zejména při laboratorních pracích a pokusech žáků jsou realizovány očekávané výstupy tematického okruhu Práce s laboratorní technikou. Člověk a zdraví - dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> • zapojí správně polovodičovou diodu • sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu • rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností 	<ul style="list-style-type: none"> • uvede příklady zařízení, které využívají polovodičové součástky • objasní podstatu vedení proudu v polovodičích • určí voltampérovou charakteristiku polovodičové diody 	<ul style="list-style-type: none"> • vlastní polovodiče • příměsové polovodiče • polovodičová dioda a její užití 		Rozšiřující učivo: tranzistor, zesilovač, integrovaný obvod
.	<ul style="list-style-type: none"> • uvede příklady využití elektromagnetických vln v praktickém životě 	<ul style="list-style-type: none"> • elektromagnetické vlny a záření 	Bi - vliv UV záření na člověka, rentgenové záření - tercie	
ENERGIE				
Žák: <ul style="list-style-type: none"> • zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí 	Žák: <ul style="list-style-type: none"> • rozliší jednotlivé druhy radioaktivního záření podle jejich pronikavosti • uvede příklady využití radionuklidů v praxi • posoudí možnosti uvolňování energie při jaderných reakcích • zhodnotí klady a zápory jednotlivých druhů elektráren 	<ul style="list-style-type: none"> • atomové jádro • radioaktivita a její využití • jaderné reakce • jaderný reaktor • jaderná elektrárna • ochrana před radioaktivním zářením • obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie 	Ch - atomové jádro - sekunda Z - jaderné elektrárny ve světě - kvarta EV - <i>Základní podmínky života (energie, energetické zdroje, jejich vyčerpatelnost)</i> EV - <i>Lidské aktivity a problémy životního prostředí (jaderný odpad)</i>	Exkurze - Jaderná elektrárna Temelín Člověk a zdraví - ochrana člověka za mimořádných situací

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
VESMÍR				
Žák: <ul style="list-style-type: none"> objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců kolem planet odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností 	Žák: <ul style="list-style-type: none"> vyjmenuje a charakterizuje hlavní složky sluneční soustavy vyhledá základní charakteristiky o Slunci a planetách v tabulkách využívá mediální zdroje k získávání nových informací o vesmíru 	<ul style="list-style-type: none"> sluneční soustava - její hlavní složky měsíční fáze hvězdy - složení naše Galaxie 	Z - složení sluneční soustavy – prima MedV <ul style="list-style-type: none"> <i>Tvorba mediálního sdělení</i> <i>Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</i> 	Rozšiřující učivo: Keplerovy zákony, vznik a vývoj hvězd Po ukončení tohoto tématu následuje závěrečná systematizace učiva.